

Eenzaamheid aanpakken vanuit de buurt

Hoe kan je ingrijpen in de buurt waar mensen wonen om eenzaamheid tegen te gaan? Daarover beleidsaanbevelingen doen, is het doel van het interdisciplinaire onderzoek 'A Lonely Planet' uitgevoerd door KU Leuven, Thomas More Kempen en VUB. Het gaat om een project voor strategisch basisonderzoek gefinancierd door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO).

Eenzaamheid treedt steeds meer naar voren als een van de grote maatschappelijke uitdagingen van onze tijd. 37% van alle volwassenen in Vlaanderen voelde zich in 2024 eenzaam¹. In 2021, in de nasleep van de coronacrisis, gaf zelfs nog 59% aan zich soms of vaak eenzaam te voelen².

Die cijfers zijn zorgwekkend, zeker omdat eenzaamheid gepaard gaat met problemen als depressie, hogere zorguitgaven en een mindere levenskwaliteit.

Eenzaamheid staat de laatste jaren dan ook hoog op de Vlaamse beleidsagenda. Vlaanderen investeert onder meer in zorgzame buurten, omdat uit onderzoek blijkt dat kenmerken van de buurt waar je woont, eenzaamheid beïnvloeden. Alleen is er weinig geweten over hoe die relatie precies loopt. Veel onderzoek spitst zich immers toe op specifieke leeftijdsgroepen en houdt geen rekening met de dimensies – sociaal, emotioneel en existentieel – van eenzaamheid.

Interdisciplinair onderzoek

Om inzicht te krijgen in welke interventies op buurtniveau helpen tegen eenzaamheid, voeren KU Leuven, Thomas More Kempen en VUB samen een interdisciplinair onderzoeksproject uit waaraan zowel psychologen, sociologen als sociaal geografen meewerken.

Het gaat om een zogenaamd 'SBO-project', dat is strategisch basisonderzoek, gefinancierd door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) en geleid door professor Tine Van Regenmortel van het Leuvense Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving HIVA.

Het project loopt tot eind 2026 en wil blootleggen welke buurtkenmerken samenhangen met eenzaamheid bij volwassenen, hoe die relatie verklaard kan worden en welke praktijken op buurtniveau eenzaamheid counteren.

Maatschappelijke valorisatie

Met de kennis die voortkomt uit het project, zullen tools ontwikkeld worden waar Vlaamse en lokale beleidsactoren concreet mee aan de slag kunnen. Bijvoorbeeld een instrument dat zal toelaten om buurten met een verhoogd risico op eenzaamheid op te sporen, en ook wetenschappelijk onderbouwde beleidsaanbevelingen in de vorm van factsheets.

Die vertaling van wetenschappelijke kennis naar praktische tools voor beleidsmakers is – samen met een grondige knowhow van kwalitatieve onderzoeksmethoden – een expertise van hogeschool Thomas More Kempen die goed van pas komt binnen het onderzoeksconsortium.

¹ Bron: [A Lonely Planet](#)

² Bron: Steyaert, J., & Heylen, L. (2021). *Eenzaamheid*. Antwerpen, Bond Zonder Naam.

Het vormt tegelijk het valorisatielook van het SBO-project, dat bij wetenschappelijk succes vooruitzicht biedt op een economische of maatschappelijke meerwaarde. Dat verklaart ook waarom zulke projecten, indien de financiering wordt aangevraagd door een KU Leuven-onderzoeker, opgevolgd wordt door KU Leuven Research & Development: de dienst voor onderzoeksvalorisatie of 'technologietransfer' van de Leuvense universiteit.

Het project 'A Lonely Planet' toont op die manier aan dat de 'valorisatie' van onderzoek niet altijd in economische zin geïnterpreteerd moet worden. De meerwaarde van wetenschappelijk onderzoek kan ook zuiver maatschappelijk zijn, door zoals in dit project via evidencebased beleidsaanbevelingen oplossingen aan te reiken voor een sociaal probleem.

Meer info over het SBO-project 'A Lonely Planet' vind je op:

<https://eenzaamheidende buurt.be/>